

Nuorisovaltuusto 29.10.2025

Lausunto Keski-Suomen hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026

Nuorisovaltuusto toteaa, että Keski-Suomen hyvinvointialueen taloustilanne on tällä hetkellä tiukka. On tärkeää, että talous saadaan hallintaan ja että alijäämä saadaan katettua vuoteen 2030 mennessä. Tämä vaatii isoja muutoksia hyvinvointialueen toimintaan.

Evästyksset:

- Nuorisovaltuusto pitää myönteisenä, että mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuden parantamista on edelleen painotettu ja että resurssien sijoittumista tehdään edelleen vuonna 2026.
- Nuorisovaltuusto painottaa kuraattori- ja psykologipalveluiden tärkeyttä ja pitää myönteisenä veto- ja pitovoimatekijöihin panostamista.
- Kuitenkin nuorisovaltuusto on huolissaan siitä, että henkilöstöpula ja resurssien kohdentaminen voivat vaarantaa opiskeluhuollon palveluiden yhdenvertaisen toteutumisen eri kunnissa.
- Nuorisovaltuusto esittää, että hyvinvointialue seuraa säännöllisesti opiskeluhuollon sekä nuorten mielenterveyspalveluiden jonotilannetta ja palveluiden saatavuutta osana talous- ja toimintaraportointia.
- Nuorten arki ja palveluiden saavutettavuus vaihtelevat Keski-Suomen eri alueilla. Nuorisovaltuusto kannattaa digipalveluiden kehittämistä, mutta muistuttaa, että myös harvaan asutuilla alueilla pitää olla mahdollisuus saada palveluja kasvokkain. On tärkeää, että apua ja digitukea on saatavilla niille, jotka sitä tarvitsevat.
- Nuorisovaltuusto kannattaa yhteiskäyttöisiä tiloja myös kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.
- Palveluverkkomuutoksilla aikaan saatavat säästöt ovat välttämättömiä vaikkakin ne ovat muutosvaiheessa vaikeita. Nuorisovaltuusto toivoo, että toimipisteet, liikkuvat palvelut ja digiratkaisut vastaavat nuorten tarpeisiin ja että uusia toimintatapoja kehitetään edelleen. On myös hienoa, että terveysasemalle voi hakeutua vapaasti eri puolilla hyvinvointialuetta.

Nuorisovaltuusto kannattaa hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitystä vuodelle 2026 näillä evästyksillä.

Vammaisneuvosto 30.10.2025

Lausunto Keski-Suomen hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026

Vammaisneuvosto tiedostaa arviointimenettelyssä olevan Keski-Suomen hyvinvointialueen kriittisen taloustilanteen ja välttämättömien toimenpiteiden tarpeellisuuden. Säästöjä on välttämätöntä saada aikaan, mutta niin, ettei niillä vaaranneta keskisuomalaisten asukkaiden peruspalveluita. Vammaisneuvosto on ollut mukana arvioimassa hyvinvointialueen strategiaa ja päivityksen myötä sinne nostettu talousnäkökulma on parannus. Lakisääteiset palvelut on turvattava, mutta vammaisneuvosto kantaa huolta siitä, miten suuria muutoksia on suunnitteilla ei-lakisääteisiin toimintoihin. Näillä on suuri merkitys vammaisten arjessa, esimerkiksi omaishoidolla.

Sopeuttamistoimenpiteet:

Vammaisneuvosto kannattaa vuokrakiinteistöjen ”turhista tiloista” luopumista. Näillä saadaan talousarviossa merkittävää säästöä. Yhteiskäyttötilat (esimerkiksi kouluterveydenhuollon ja neuvola) ovat kannatettavia, kunhan tilat mahdollistavat sujuvan toiminnan. Tilojen käytön arvioinnissa on huomioitava esteettömyys ja vammaiset henkilöt.

Perhehoito on inhimillinen hoitomuoto niin ikääntyneille kuin vammaisillekin. Tästä kertyvä säästö saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia muualla. Samoin omaishoidon myöntämisen perusteiden kiristäminen.

Sopeuttamistoimenpiteinä esitettyjen Äänekosken ja Jämsän kiirevastaanottojen aukioloaikojen supistaminen tarkoittanee pysymistä nykyisessä väliaikaisessa ratkaisussa eli klo 20?

Vammaisten päivätoiminnan kuljetuksiin sekä päivätoiminnan ostopalveluun suunnitellut vähennykset huolettavat vammaisneuvostoa. Päivätoiminnalla on suuri merkitys vammaisten arjessa.

Henkilökohtaisen avun peittävyden saattaminen vastaamaan maan keskiarvoa on yhdenvertaisuuden näkökulmasta hyvä asia vaikkakin aiheuttaa meillä muutoksia. Vammaisneuvosto toivoo tästä lisätietoa, erityisesti siitä mikä on henkilökohtaisen avun peittävyys jatkossa?

Tässä taloustilanteessa palveluverkkomuutokset ovat välttämättömiä. Vammaisneuvosto toivoo, että jäävät palvelut pystyvät vastaamaan kasvavaan tarpeeseen esimerkiksi pidennetyillä aukioloajoilla. Isot asiakasmäärät siirtyvät jo nyt ruuhkaksiin sote-keskuksiin.

Vanhusneuvosto 31.10.2025

Lausunto Keski-Suomen hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen vuodelle 2026

Vanhusneuvosto ymmärtää Keski-Suomen hyvinvointialueen poikkeuksellisen haastavan taloustilanteen ja kannattaa panostusta tiukkaan talouden hallintaan. Hyvinvointialuestrategian päivitys tukee hyvin talousnäkökulmaa. Huolta vanhusneuvostossa herättää tiettyjen ei-lakisääteisten tehtävien säilyminen ja turvaaminen, esimerkiksi omaishoidon. Alijäämän kattaminen vuoteen 2030 mennessä tulee vaatimaan suuria muutoksia hyvinvointialueen toiminnassa.

Sopeuttamistoimenpiteet:

Vanhusneuvosto kannattaa ulkoisten vuokratuottojen kasvattamista sekä myyntituottojen lisäämistä. Myös vuokrakiinteistöjen kriittinen tarkastelu koetaan hyvänä asiana. Omaishoidon tuen myöntämisen perusteiden muutokset, jotka hyväksyttiin lautakunnassa lokakuussa saavat aikaan merkittävää säästöä. Vanhusneuvosto pelkää tämän lisäävän muiden palveluiden tarvetta. Myös perhehoidon käytön vähentäminen tuntuu lyhytnäköiseltä, perhehoitoa tulisi tukea ja kannustaa. Akselin ja Elinan ja muidenkin lyhytaikaispaikkojen vähennyksillä on vaikutuksia myös omaishoitajien jaksamiseen.

Henkilöstövähennykset ikääntyneiden ennaltaehkäisevästä tuesta tässä vaiheessa hidastaa seniorikeskuksen toiminnan käynnistämistä.

Palveluverkkomuutoksilla aikaan saatavat säästöt ovat pakollisia ja vanhusneuvosto toivoo, että jäävät toimipisteet pystyvät vastaamaan kasvavaan tarpeeseen esimerkiksi pidennetyillä aukioloajoilla ja henkilöstön lisäyksellä.

Liikkuvia palveluja tulee lisätä riittävästi erityisesti huomioiden ikääntyneet ihmiset ja heidän palvelujen saavutettavuus.

Ikääntyneiden palvelurakenteessa tavoitellaan peittävyyydessä kansallisia keskiarvoja, mutta vanhusneuvosto toivoo, että riittävän maltillisesti. Yhteisöllistä asumista ei talousarvio mahdollista juurikaan lisäämään ja lyhytaikaishoitopaikkojakin vähennetään talouden sopeuttamiseksi.

Vanhusneuvosto näkee tärkeänä, että hyvinvointialueella noudatetaan edelleen yhteneviä käytäntöjä eri toimipisteissä. Positiivisena pidetään myös käytäntöä, että hyvinvointialueella voi vapaasti hakeutua eri terveysasemille.

Vanhusneuvosto kannattaa hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitystä vuodelle 2026 näillä evästyksillä.